

Ἀπὸ τὴν μίνησιν τῶν Ἰδεῶν

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΟΥ κ. ΓΡ. Π. ΚΑΣΙΜΑΤΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ ΑΘΗΝΩΝ

Α' Η ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ*

Μόνος υποψήφιος εἶναι ὁ καθηγητὴς κ. Γρηγόριος Κασιμάτης. Ἔχουν καὶ ἄλλοι Ἕλληνες ἐπιστήμονες διακριθῆ εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ Κοινωνικοῦ (εἰδικώτερον τοῦ Ἑργατικοῦ) Δικαίου ἢ εἰς τὴν ἔρευναν γενικωτέρων κοινωνικῶν φαινομένων καὶ προβλημάτων, δηλαδὴ εἰς τὴν γενικὴν κοινωνιολογίαν.

Ὁ κ. Γρηγόριος Κασιμάτης, ὅμως, δικαιούται νὰ διεκδικήσῃ, εἰς τὸν τομέα τοῦ Κοινωνικοῦ Δικαίου, τὸν τίτλον τοῦ ἐπιστήμονος ἐκείνου, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἐν Ἑλλάδι ἀνύψωσε τὴν ἐπιστήμην αὐτὴν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς αὐτονομίας. Ἐνῶ, ὅμως, κατῴρωσε νὰ ἀπαλλάξῃ τὸ Κοινωνικὸν Δίκαιον ἀπὸ τὴν ὑπακοήν του εἰς τὰ κριτήρια καὶ τὰς βασικὰς ἀρχὰς τοῦ τε Δημοσίου καὶ τοῦ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ἐπιχειρήσας ἐπὶ τῆς νέας ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν ἐχάραξε, ἀποφασιστικὰ βήματα, ἀναγνωρισθέντα καὶ διεθνῶς, ἀπέδειξεν ὡς πανεπιστημιακὸς διδάσκαλος καὶ συγγραφεύς, ὅτι εἶναι κύριος τῶν μεθόδων καὶ προβλημάτων καὶ τῶν ἄλλων κλάδων τοῦ Δικαίου, ἰδίᾳ τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς Νομικῆς Ἐπιστήμης. Τέλος, διεκρίθη ὁ κ. Κασιμάτης καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Δικαίου, τῶν σχετικῶν πρὸς αὐτὴν ἔργων του δημοσιευθέντων εἰς ξένας γλώσσας καὶ προκαλεσάντων τὴν ἀναγνώρισιν τῶν κορυφαίων Βυζαντινολόγων.

Ὁ κ. Γρηγόριος Κασιμάτης δὲν περιορίσθη εἰς τὴν διεύρυσιν καὶ αὐτονομίαν τοῦ Κοινωνικοῦ Δικαίου, ἀλλ' ἐκαλλιέργησε, μὲ ἰδιαιτέρως πρωτότυπον καὶ ἐξαίρετως φωτεινὴν σκέψιν, καὶ τὴν Κοινωνικὴν Πολιτικὴν, σπουδαῖον κλάδον τῆς Ἐφηρμοσμένης Οἰκονομικῆς Ἐπιστήμης, ὡς καὶ τὴν Γενικὴν Κοινωνιολογίαν. Τὸ ἔργον του «Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Κοινωνιολογίαν» εἶναι ὤριμος καρπὸς μίᾳς μακρᾶς ἐπιστημονικῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ μίᾳς ζωῆς ἀφιερωθείσης ἐξ ἴσου εἰς τὴν ἄμεσον ἐμπειρίαν καὶ δὴ εἰς ἐμπειρίαν, ἣ ὁποία ἔφερε τὸν υποψήφιον ἐπανειλημμένως ἀντιμέτωπον τῶν προβλημάτων καὶ ἀντινομῶν τοῦ αἰῶνος μας ἐν τῇ πράξει.

Ὁ κ. Γρηγόριος Κασιμάτης, ὡς ἔρευνητῆς τοῦ Κοινωνικοῦ Δικαίου, δὲν ἠρκέσθη νὰ εἶναι θεωρητικὸς διδάσκαλος αὐτοῦ. Νεώτατος, ἐν ἔτει 1935, εἰσηγήθη τὴν εἰσαγωγὴν παρ' ἡμῖν - καὶ δὴ μὲ βάσιν τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα - τῶν θεσμῶν τῶν συλλογικῶν ἐργατικῶν συμβάσεων καὶ τῆς ὑποχρεωτικῆς διαιτητικῆς ἐπὶ συλλογικῶν διαφορῶν ἐργασίας. Κατήρτισεν οὕτω καὶ ἐφήρμωσεν ὡς ὑπουργὸς Ἑργασίας τοὺς δύο θεμελιώδεις νόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινωνικοῦ Δικαίου, οἱ ὁποῖοι κατὰ βάσιν ἰσχύουν καὶ σήμερον. Δεκαεπτὰ ἔτη ἀργότερον, ὅταν ἀνέλθοεν ἐκ νέου τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ὑπουργείου Ἑργασίας, συνεπλήρωσε τὸ νομοθετικὸν ἔργον του εἰς τὸν τομέα τοῦ Ἑργατικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος ἐσημείωσε σταθμὸν εἰς τὰς σχέσεις Κράτους καὶ Κοινωνίας.

Ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ γενικωτέρα πνευματικὴ δρᾶσις τοῦ κ. Κασιμάτη εἶναι πολὺ-

* Ἡ εἰσηγήσις αὕτη τῆς Τριμελοῦς κατὰ νόμον Ἐπιτροπῆς ἐνεκρίθη παμπήφει ὑπὸ τῆς Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

πλευρος και πολυσχιδής. Με έπιστημονικά πάντοτε κριτήρια εϊργάσθη και διά τήν θεμελίω-
σιν, μετά τόν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον, τής ιδέας τής Εύρωπαϊκής Ένωσεως. Είναι
χαρακτηριστικόν, και ιδιαίτέρως τιμητικόν διά τήν Έλλάδα, ότι άνεκηρύχθη έπίτιμος εδά-
κτωρ δύο ξένων Πανεπιστημίων, ένός Γαλλικού και ένός Ίταλικού. Ο Πρύτανης του Πανεπι-
στημίου του Bari κ. Pasquale del Prete, κατά τήν πανηγυρικήν έπίδοσιν του διπλώμα-
τος του έπίτιμου διδάκτορος εις τόν κ. Κασιμάτην, κατέταξε τουτον - χρησιμοποιούμεν τās
λέξεις του Ίταλου καθηγητου - «μεταξύ τών έπιστημόνων πανευρωπαϊκής άκτινοβολίας και
των ιδρυτών του νεοευρωπαϊκού Δικαιου, τó όποιον θα άποτελέση τó θεμέλιον τής πολυ-
ποθής Ευρωπαϊκής Ένωσεως». Η Άκαδημία των Ήθικων Έπιστημών των Παρισίων, τó
Ίδρυμα Συγκριτικων Έπιστημών του Λουξεμβούργου εκάλεσαν τόν κ. Κασιμάτην ώς «μι-
λητή», ή δε παρουσία του επί τής έδρας των ιδρυμάτων τουτων, ώς και επί του βήματος
διαφόρων διεθνών διασκέψεων και όργανισμών, έτιμησεν ιδιαίτέρως τήν Έλληνικήν Έπιστή-
μην και γενικώτερον τó όνομα τής Έλλάδος.

Ίδιαίτέρως έπιθυμούμεν να τονίσωμεν και μίαν άλλην πλευράν του κ. Κασιμάτη
ώς διδασκάλου. Είναι μεταξύ των Έλλήνων οι όποιοι έδημιούργησαν σχολήν. Πολλοί νεώ-
τεροι Έλληνες έπιστήμονες—τινες των όποιων κατέχουν ήδη πανεπιστημιακάς έδρας - καθω-
δηγήθησαν άποφασιστικώς υπό του κ. Κασιμάτη και διεκρίθησαν ώς μαθηταί του, ώς μέλη
τής σχολής του. Είναι άξιον ιδιαίτερας έξάρσεως, ότι συνεκέντρωσε τους μαθητάς του και
κατά τήν σκοτεινήν και φοβερήν περίοδον τής Κατοχής περιόδικον έντυ-
πον «Παρόν», τó όποιον και μετά τήν άπελευθέρωσιν, υπό τó φώς τής ήμέρας και τής
έλευθερίας, έξηκολούθησε να εκδίδεται επί πολλά έτη, σημειώσαν σταθμόν εις τήν έπιστημο-
νικήν άντιμετώπισιν των πολυπλόκων μεταπολεμικών προβλημάτων τής Έλλάδος.

Άς μη παραλείψωμεν να τονίσωμεν ότι κατά τó τελευταϊον έτος τής Κατοχής - τó
και φοβρώτερον από άπόψεως εκδικητικής μανίας του κατακτητου — ο κ. Γρηγόριος Κα-
σιμάτης συνελήφθη υπό τής Γκεστάπο και έζησεν επί όκτώ μήνας, δηλαδή μέχρι τής άπε-
λευθέρωσεως, εις τās φυλακάς του Χαϊδαριου, όπου εκινδύνευεν ανά πάσαν ήμέραν — όπως
και ο άείμνηστος συνάδελφός μας καθηγητής Κ. Χωρέμης — να άχθή αίφνιδίως ένώπιον
έκτελεστικου άποσπάσματος.

Εισηγούμεθα προς τήν Τάξιν των Ήθικων και Κοινωνικων Έπιστημών όπως αύτη
προτείνη τόν κ. Γρηγόριον Κασιμάτην εις τήν Όλομέλειαν τής Άκαδημίας Άθηνών διά τήν
έδραν του Κοινωνικου Δικαιου και των Κοινωνικων Έπιστημών. Είναι υπό πάσαν έννοιαν
άξιον, όπως καταλάβη αύτήν, ή δε παρουσία του εις τους κόλπους μας θα άποτελέση ουχι
μόνον δικαίαν έπιβράβευσιν των έξόχων προς τήν έπιστήμην και τήν χώραν υπηρεσιών του,
άλλά και θετικωτάτην ένίσχυσιν του σώματος τής Άκαδημίας, ώς όργανισμου ζωντανου και
τεταγμένου να εκπληρώση τήν υπό του ιδρυτικου της νόμου προβλεπομένη άποστολήν.

Άθήναι 10 Μαϊου 1968

Παναγιώτης Κανελλόπουλος, Γεώργιος Μαριδάκης, Ξενοφών Ζολώτας

Β' ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η Άκαδημία Άθηνών κατέλεξε τή 14 Νοεμβριου 1968 μεταξύ των τακτικων με-
λών αυτης και εν τή έδρα «Κοινωνικων Έπιστημών και Κοινωνικου Δικαιου» νέον έπιφανές
μέλος, τόν Γρηγόριον Κασιμάτην.

Η εκλογή τής Άκαδημίας Άθηνών υπήρξεν ιδιαίτέρως έπιτυχής και δικαία, έπιβρα-
βεύουσα έντονον πνευματικήν προσωπικότητα, από δεκαετηρίδων κινουμένη εις τó πνευμα-
τικόν στερέωμα τής Έλλάδος.

Ο Γρηγόριος Κασιμάτης άνήκει εις τήν γενεάν εκείνην, ήτις άνεδείχθη περι τά έτη
'30 του αϊώνος μας, έσχε δε ταχεία τήν έπιστημονικήν άνέλιξιν. Έγενήθη Άθήνησιν εν

ἔτει 1906 καὶ ἐσπούδασεν ἀρχικῶς ἐν ταῖς Νομικῇ καὶ Φιλοσοφικῇ Σχολαῖς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (1921—7) καὶ εἶτα συνέχισε τὰς νομικὰς, πολιτικὰς, κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικὰς σπουδὰς του ἐν ταῖς Σχολαῖς Δικαίου καὶ Πολιτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν μὲν καὶ Γραμμάτων καὶ Ἀνθρωπιστικῶν Ἐπιστημῶν δὲ τοῦ Πανεπιστημίου Παρισίων, ὀνομασθεῖς ἐκ παραλλήλου καὶ «παλαιὸς μαθητὴς» τῆς Ecole Pratique des Hautes Etudes καὶ πτυχιοῦχος τοῦ Institut de Criminologie.

Ἐναγορευθεὶς Διδάκτωρ Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου Παρισίων διὰ τῆς διατριβῆς *Les intérêts dans la législation de Justinien et dans le droit Byzantin* (1931) ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐκλέγεται ὑφηγητὴς (1932) καὶ ἐν συνεχείᾳ (1936) ἑκτακτος καθηγητὴς τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Συγχρόνως (1937) διδάσκει Ἀστικὸν Δίκαιον ἐν τῇ Παντεῖᾳ Σχολῇ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν. Τὸ 1939, ἀποφάνσει τῆς Σχολῆς διορίζεται ἐπίκουρος Καθηγητὴς τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τὸ δὲ 1940 ἐκλέγεται τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Καθίσταται τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Ἀστικοῦ καὶ τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ 1941 μέχρι 1946, ὅτε καταργουμένης τῆς ἔδρας του παραιτεῖται ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημίου.

Τὸ ἀεικίνητον πνεῦμα τοῦ Γρηγορίου Κασσιμάτη εὕρισκε ἐντεῦθεν καταφύγιον εἰς τὴν πολιτικὴν, ἀφοῦ ἄφ' ἑνὸς μὲν εἶχε δώσει δείγματα πολιτικῆς ἰκανότητος ἀρχικῶς ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἐφ' Ὑπουργείας Δημοτρίου Μπαλάνου (1935) καὶ εἶτα ὡς Ὑφυπουργὸς Ἐργασίας ἐν ταῖς Κυβερνήσεσι Κωνσταντίνου Δεμερτζῆ καὶ Ἰωάννου Μεταξῆ μέχρι 4 Αὐγούστου 1936, ἀφοῦ δ' εἶχεν ἄφ' ἑτέρου ἀναπτύξει ἔθνικὴν δρᾶσιν ἐπὶ Κατοχῆς καταφερόμενος κατὰ τῶν Βουλγάρων καὶ συλληφθεὶς τελικῶς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐγκλεισθεὶς ἐν τῷ στρατοπέδῳ συγκεντρώσεως Χαϊδαρίου. Ἀπὸ τῆς Ἀπελευθερώσεως λοιπὸν ἐπαιελημμένως διατελεῖ ὁ Γρηγόριος Κασσιμάτης Ὑπουργὸς καὶ ἐκλέγεται Βουλευτὴς Ἀθηνῶν, ἀναπτύσσει δὲ ποικίλην πολιτικὴν δρᾶσιν ἐν τε ἡμεδαπῇ καὶ ἄλλοδαπῇ.

Ὅμως ἡ πολιτικὴ δὲν ἀπομακρύνει τὸν Γρηγόριον Κασσιμάτην ἀπὸ τοῦ πρώτου αὐτοῦ ἔρωτος, ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης. Συνεχίζει τὸ διδακτικὸν ἔργον αὐτοῦ διδάσκων τοὺς προσφιλεῖς αὐτῷ ἐπιστημονικοὺς κλάδους τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς ἐν τῇ Παντεῖᾳ Ἀνωτάτῃ Σχολῇ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν καὶ ἐν τῇ Ἀνωτάτῃ Βιομηχανικῇ Σχολῇ. Συνεχίζει καὶ τὸ συγγραφικὸν αὐτοῦ ἔργον, περιστρεφόμενον περὶ τὸ δίκαιον, περὶ τὴν ἱστορίαν καὶ περὶ τὴν πολιτικὴν. Μετέχει ἐνεργῶς εἰς διεθνή πολιτικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ συνέδρια, ἐξ ὧν σημειῶ τὴν σχεδὸν ἀδιάλειπτον αὐτοῦ παρουσίαν εἰς τὰ διεθνή συνέδρια Βυζαντινῶν Σπουδῶν, διότι ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας δικαίου εἶναι σαφὴς ἡ προτίμησις τοῦ Γρηγορίου Κασσιμάτη πρὸς τὸ Βυζάντιον καὶ πρὸς τὸ Βυζαντινὸν δίκαιον. Μεταπολεμικῶς ἐμφανίζεται καὶ ὁμιλεῖ ἐνώπιον ἀνωτάτων πνευματικῶν ἰδρυμάτων, ὡς τῆς Académie des Sciences Morales et Politiques Παρισίων. Ἐπιστέγασμα τῆς ἐπιστημονικῆς ταύτης δράσεως εἶναι αἱ ἐπίτιμοι Διδακτορεῖαι Δικαίου τῶν Πανεπιστημίων Aix - Marseille (1962) καὶ Bari (1964).

Ὁ ὑπογράφων ἔσχε διδάσκαλον ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν τὸν Γρηγόριον Κασσιμάτην καὶ μετ' εὐγνωμοσύνης ἀναπολεῖ τὰ μαθήματα, καθ' ἃ ὁ Γρηγόριος Κασσιμάτης προσεπάθει νὰ ἐξάιρῃ τὴν ἀχύμηρὰν νομικὴν διδασκαλίαν καὶ νὰ τὴν συνδέῃ πρὸς τὰς ἀνωτέρας πνευματικὰς σφαιράς τῆς ἱστορίας καὶ τῆς φιλοσοφίας, δὲν λησμονεῖ δὲ τὴν στοργὴν καὶ τὴν χαρὰν, ἣν ἐπεδείκνυε καὶ τότε καὶ μεταγενέστερον ὁ Γρηγόριος Κασσιμάτης πρὸς τοὺς ἐπιστημονικῶς προοδεύοντας νεαροὺς ἐπιστήμονας, οὓς ἐβοήθει καὶ προῆγε παντοιοτρόπως.

Σήμερον ὁ Γρηγόριος Κασσιμάτης ἴσταται ἐπὶ τοῦ ὑψίστου πνευματικοῦ βᾶθρου τῆς Ἑλλάδος, ὅπθεν καὶ πάλιν θὰ κατέρχεται, διὰ νὰ μοιράζῃ τὴν παιδείαν του, τὴν ἀγάπην του καὶ τὴν καλωσύνην του.

Ἰωάννης Τριανταφυλλόπουλος

Γ' ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ

Ὁ *Γρηγόριος Κασιμάτης*, τακτικός καθηγητὴς τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς Πειραιῶς, πρώην Καθηγητὴς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, πρώην Ὑπουργός, Ἀκαδημαϊκός. Δὲν θὰ εἶναι καθόλου ὑπερβολὴ ἂν λεχθῆ ἀπεριφράστως ὅτι τὸ εὐρύτατον, πρωτότυπον καὶ σοφὸν ἐπιστημονικὸν - συγγραφικὸν ἔργον τοῦ κ. Γρηγορίου Κασιμάτη, εἶχεν ἀναλάβει ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ νὰ τὸν καταστήσῃ «ἀθάνατον», πολὺ πρὶν ἢ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τὸν τίμησιν δεχομένη αὐτὸν εἰς τοὺς κόλπους τῆς (ἔδραν τῶν Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν) τὸν παρελθόντα Νοέμβριον (1968). Ἐπειδὴ τὸ ἔργον τοῦ κ. Κασιμάτη καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ του δρᾶσις, εἶναι τοιαύτης ἐκτάσεως καὶ σπουδαιότητος - πραγματικὴ καὶ ἀνεκτίμητος προσφορὰ ἐνὸς πνεύματος μὲ τεραστίας ἐξάρσεις - ὥστε νὰ διερωτᾶται κανεὶς ποῖος τιμᾶται περισσότερο μὲ τὴν (εἰς τὴν πρώτην ψηφοφορίαν) ἐκλογὴν του ὡς ἀκαδημαϊκοῦ, ὁ ἴδιος ἢ ὁ Ἀκαδημία; Ὁ κ. Γρηγόριος Κασιμάτης, ἐγενήθη εἰς Ἀθήνας τὸν Μάρτιον τοῦ 1906, ἐσπούδασεν εἰς τὴν Νομικὴν καὶ Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς του εἰς τὰς νομικὰς, πολιτικὰς, οικονομικὰς καὶ κοινωνικὰς ἐπιστήμας εἰς τὴν Νομικὴν καὶ τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων, τοῦ ὁποῦ εἶναι διδάκτωρ τῶν νομικῶν, πολιτικῶν καὶ οικονομικῶν ἐπιστημῶν (Doctorat d'Etat). Εἶναι διπλωματοῦχος ἀνωτέρων σπουδῶν τῆς νομικῆς σχολῆς τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου (ἀ' ρωμαϊκοῦ δικαίου καὶ ἱστορίας τοῦ δικαίου, β' πολιτικῆς οικονομίας καὶ γ' δημοσίου δικαίου), διπλωματοῦχος τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ἐγκληματολογίας τῶν Παρισίων, τιτλοῦχος «παλαιῶς μαθητῆς» τῆς École Pratique des Hautes Études διδάκτωρ, honoris causa τοῦ Πανεπιστημίου Αἰξ-Μασσαλίας καὶ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μπάρι. Τὸ ἔτος 1932 ἤρχισε τὴν ἀκαδημαϊκὴν του σταδιοδρομίαν, ἀναγορευθεὶς ὑφηγητῆς τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, ἀναλαβὼν παραλλήλως καὶ ἐντολὴν διδασκαλίας τοῦ μαθήματος. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1936 ἐξελέγη ἑκτακτος καθηγητῆς τοῦ αὐτοῦ μαθήματος. Τὸ ἐπόμενον ἔτος, ἀνέλαβε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου εἰς τὴν Πάντειον Σχολὴν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν. Τὸ 1938 ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὡς ἑκτακτος καθηγητῆς τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου, τὸ 1939 διωρίσθη ἐπικουρικὸς καθηγητῆς τῆς Α' ἔδρας τοῦ ἰδίου μαθήματος (κατόπιν ὁμοφώνου ψήφου τῆς σχολῆς), τὸ δὲ 1940 ἐξελέγη παμψηφεί καὶ διωρίσθη τακτικὸς καθηγητῆς τῆς Α' ἔδρας τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, ἐξ ἧς (1941) μετετέθη εἰς Ἀθήνας ὡς καθηγητῆς τῆς πέμπτης ἔδρας τοῦ Ἀστικοῦ καὶ τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου. Ἐκ τῆς θέσεως ταύτης, καθὼς καὶ ἐκ τῆς θέσεως τοῦ καθηγητοῦ τῆς Παντείου, παρητήθη τὸν Μάρτιον τοῦ 1946.

Τὸ 1959 ἐξελέγη τακτικὸς καθηγητῆς τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς. Ἐκτοτε ἐδίδαξεν ἀνελλιπῶς εἰς αὐτήν, ἀρχικῶς μὲν Ἐργατικὸν Δίκαιον καὶ Κοινωνικὴν Πολιτικὴν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1965 καὶ Κοινωνιολογίαν. Ἐξ ἄλλου, ἡ Πάντειος ἀπὸ τοῦ 1964, τοῦ ἀνέθεσε τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τοῦ «Κοινωνικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς», ἀπὸ δὲ τοῦ 1966 καὶ τοῦ μαθήματος τῆς Κοινωνιολογίας. Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν - ἀκαδημαϊκὴν του σταδιοδρομίαν, ὁ κ. Γρηγόριος Κασιμάτης ἀνέπτυξε καὶ ἐνεργὸν δραστηριότητα εἰς τὸν δημόσιον βίον τῆς χώρας. Οὕτω, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1935 ὁ ἀείμνηστος Δημήτριος Μπαλάνος τοῦ ἀνέθεσε τὴν Γενικὴν Γραμματείαν τοῦ ὑπουργείου Παιδείας. Ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς παρητήθη, ἅμα τῇ ἀποχωρήσει τοῦ Μπαλάνου ἐκ τῆς Κυβερνήσεως. Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1936, ὁ ἀείμνηστος Κωνσταντῖνος Δεμερτζῆς τοῦ ἀνέθεσε τὸ ὑφυπουργεῖον Ἐργασίας, εἰς τὴν ὑπὸ τῆν προεδρίαν του Ὑπηρεσιακὴν Κυβέρνησιν. Ἠγήθη δις τῆς ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τὴν Διάσκεψιν Ἐργασίας ἐν Γενεύῃ (κατὰ τὴν εἰκοστὴν καὶ τὴν τριακοστὴν πέμπτην διάσκεψιν). Τὸ θέρος τοῦ 1935 εἰσηγήθη τὴν ἀνάγκην τῆς θεσπίσεως παρ' ἡμῖν - ἐπὶ βάσεων ἀπηχουσῶν τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα, καὶ ὄχι κατ' ἀντιγραφὴν ξένων προτύπων - τῶν θεσμῶν τῶν συλλογικῶν συμβάσεων καὶ τῆς ὑποχρεωτικῆς διαίτησις καὶ συνέταξε κατ' ἐντολήν τῆς Πολιτείας, τοὺς καὶ σήμερον ἰσχύοντες κατὰ βάσιν δύο θεμελιώδεις νόμους τοῦ ἑλληνικοῦ κοινωνικοῦ δικαίου «περὶ συλλογικῶν συμβάσεων ἐργασίας» καὶ «περὶ συλλογικῶν διαφορῶν ἐργασίας», δι' ὧν ἐξευγ-

ρονίσθη τὸ κοινωνικὸν μᾶς δίκαιον. Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1936, περιέλαβε τὸ πρῶτον, εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ μονογραφείσαν πρῶτην ἐθνικὴν συλλογικὴν σύμβασιν, τὸν ἔκτοτε καθιερωθέντα θεσμόν τοῦ κατωτάτου ὀρίου ἡμερομισθίου ὅπερ ὠνόμασεν εἰς τὴν Γενεῦσιν τὸ 1952 «κοινωνικὸν ἡμερομισθιον», ἐν διακρίσει πρὸς τὸ οἰκονομικόν. Τὸ ἔργον αὐτὸ συνέχισε κατὰ τὸ 1952 ὡς ὑπουργὸς Ἔργασίας (Ν. 2053 «περὶ ρυθμίσεως συλλογικῶν σχέσεων καὶ διαφορῶν ἔργασίας», Ν. 2078 «περὶ ἀτυχημάτων ἔργασίας», Ν. 2080 «περὶ ἐργατικῶν ἀσθενειῶν», Ν. 2222 «περὶ ἐλέγχου ἀπολύσεως μισθωτῶν» κλπ.). Τὸ 1942 ἴδρυσεν τὴν ἐπιθεώρησιν κοινωνικῆς νομοθεσίας καὶ πολιτικῆς «Ἐργατικὸν Δίκαιον», ἡ ἔκδοσις τῆς ὁποίας διεκόπη ἀπὸ τῆς συλλήψεώς του ἐκ τῶν κατακτητῶν. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς συνεκρότησε ὁμάδα μελέτης τοῦ ἑλληνικοῦ προβλήματος, οἷον θὰ ἐνεφανίζετο μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ἐξέδωσε τὴν μυστικὴν ἐφημερίδα «Παρόν». Συλληφθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν γερμανῶν, παρέμεινεν ἐπὶ ὀκτάμηνον ἐγκλειστος εἰς τὸ Στρατόπεδον Χαϊδαρίου. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν διετέλεσεν ἐπανεπιλημμένως ὑπουργὸς διαφορῶν ὑπηρεσιακῶν κυβερνήσεων, μετὰ δὲ τὸ 1946 ἐξελέγη βουλευτὴς καὶ ἐγένετο κατ' ἐπανάληψιν ὑπουργός. Καθ' ὅλα τὰ ἔτη τῆς πολιτικῆς του δράσεως, ὅμως, οὐδέποτε ἐγκατέλειψε τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν καὶ μελέτην, εἰς ἣν ἐπανῆλθεν ἐνεργότερον ἀπὸ τοῦ 1959. Ἔχει νὰ παρουσιάσῃ πλουσιώτατον συγγραφικὸν ἔργον: Καθαρῶς καὶ αὐστηρῶς ἐπιστημονικόν, ἀλλὰ καὶ ἀπτόμενον θεμάτων τέχνης καὶ λογοτεχνίας καὶ φιλοσοφίας, ἔργον πρωτότυπον, προσφορὰν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστημονικὴν — νομικὴν — φιλοσοφικὴν βιβλιογραφίαν. Ἐτιμῆθη μὲ τὸν Σταυρὸν τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Γεωργίου Α', τὸν Σταυρὸν τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν τοῦ Βασ. Τάγματος τοῦ Φοίνικος, τὸν Ἀστέρα τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς, τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Παναγίου Τάφου, τὸν Μεγαλόσταυρον τῆς Ἀξίας τῆς Ἰταλικῆς Δημοκρατίας, τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Βασ. Στέμματος τῆς Ταυλάνδης κλπ.

Σπ. Α. Βοβολίνης